

SEMINARI " EL DRET DE LA UE SOBRE AIGUA"

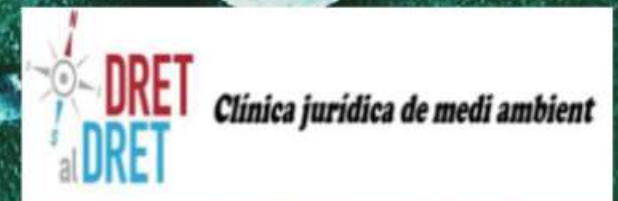
13, 15, 20 i 22 DE FEBRER 2024

18h-20h

AULA D208

EL DRET HUMÀ A L'AIGUA
I AL SANEJAMENT A L'ESTAT
ESPANYOL I CATALUNYA

Dante Maschio Gastelaars
Enginyeria Sense Fronteres
dante.maschio@esf-cat.org

Introducció: el Dret Humà a l'Aigua i al Sanejament

criteris normatius del DHAS: Característiques del servei d'aigua i sanejament

DIMENSIÓ	DHAS
Disponibilitat	Implica abastament suficient, continu, fiable i que satisfà les necessitats bàsiques de la societat, així com instal·lacions i serveis de sanejament presents.
Accessibilitat física	Implica que les infraestructures han de trobar-se properes al punt de consum i ús, i de disseny i accés segur i que garanteixi l'ús
Qualitat	Implica que la qualitat de les aigües, serveis i instal·lacions no poden comportar un perill per la salut humana
Accessibilitat econòmica o assequibilitat	Implica que el cost total associat al servei d'aigua i sanejament ha de ser assequible, sense posar en perill la consecució d'altres drets, serveis i béns. El criteri econòmic no pot ser el paràmetre que guï la política del servei, i s'han de respectar els principis d'equitat i no discriminació.
Acceptabilitat o adaptació cultural	L'olor, color i sabor de l'aigua han de ser acceptables. El servei d'aigua i sanejament ha de ser compatible amb les qüestions culturals de la societat. És a dir, el servei ha de tenir en compte les necessitats relatives al gènere, als cicles vitals i a la dignitat i intimitat.

Introducció: el Dret Humà a l'Aigua i al Sanejament

➤ Principis comuns dels DDHH:

- Participació
- Accés a la informació
- Transparència
- Rendició de comptes
- Sostenibilitat

→ Són indicadors de la gestió dels serveis

És obligació de les administracions públiques crear mecanismes que permetin i garanteixin les dimensions i els criteris esmentats

La Situació del DHAS a Catalunya

L'augment del preu dels subministraments bàsics i l'emergència habitacional han abocat a moltes famílies a situacions de pobresa hídrica

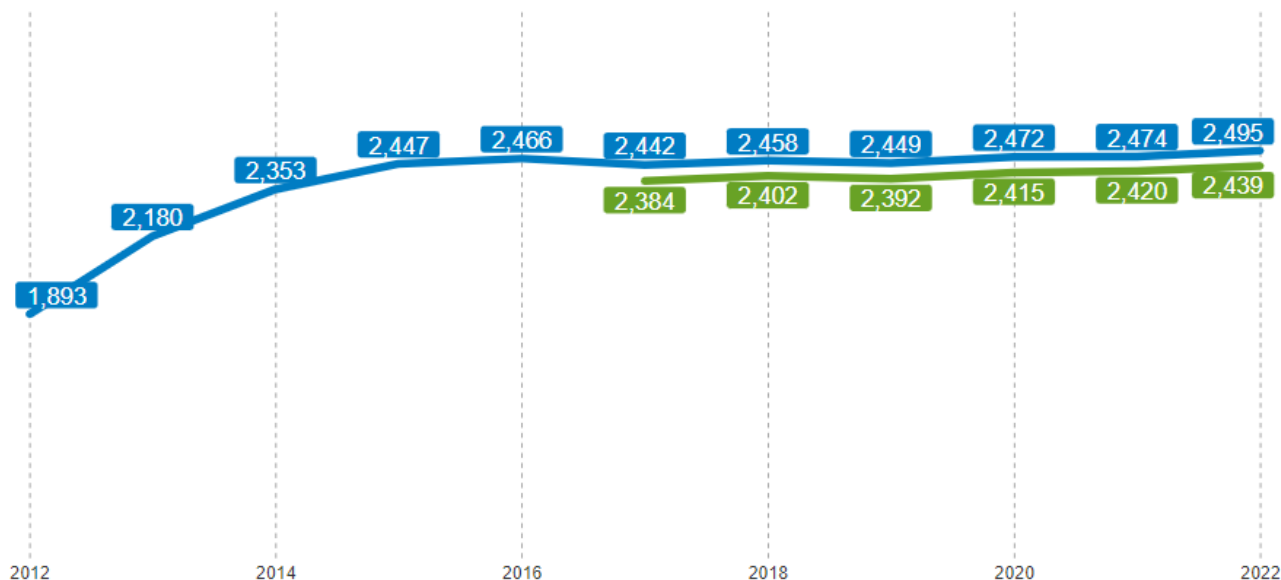
➤ El preu mitjà de l'aigua per al període 2012-2022 i en municipis de més de 5.000 habitants ha augmentat un 32%

Evolució 2012-2022

Preu mitjà unitari del preu de l'aigua a Catalunya (iva inclòs)

Preu €/m³

● Mitjana dels municipis de més de 5.000 hab i capitals de comarca ● Mitjana de tots els municipis de Catalunya

➤ La crisi de les hipoteques i l'alarmant nombre de desnonaments per hipoteca i lloguer, sumat a la falta de lloguer social, ha abocat a moltes famílies a ocupar en precari

La Situació del DHAS a Catalunya

L'accés al DHAS s'ha de garantir amb independència de les condicions econòmiques de cadascú.

- Cost assequible: menys del 3% dels ingressos familiars (aigua) i menys del 5% dels ingressos familiars (aigua i sanejament)
- Prenent en consideració la Renda Familiar Disponible Bruta (RFDB) per habitant de 2019, l'import mitjà del rebut de l'aigua del sector domèstic no supera el llindar del 3%. Tampoc no se supera el llindar pel cas del Salari Mínim Interprofessional (SMI).
- Si es pren en consideració l'Índex de Renda de Sufficiència de Catalunya³ (IRSC) sí que se supera el llindar del 3%.
- Malgrat sembli que en termes generals l'aigua és assequible, cal tenir en consideració que són moltes les famílies que es troben per sota dels indicadors econòmics esmentats
- Segons dades del Consell General del Poder Judicial, entre 2014 i 2016 a Catalunya hi han hagut 40.532 procediments d'execució hipotecària i 27.646 desnonaments
- Període 2015-2021 es van demanar 8.449 sol·licituds d'habitatge d'emergència, de les quals només el 64% es van estimar.
- A Catalunya de 2017 a 2021 només hi havia 11.261 lloguers socials. La crisi immobiliària, la mercantilització del dret a l'habitatge i la falta de lloguer social obliguen a moltes famílies a ocupar un habitatge sense títol habilitant.

RD 3/2023, de 10 de gener, pel que s'estableixen els criteris tècnic-sanitaris de la qualitat d'aigua de consum, el seu control i subministrament

- Doble objectiu: protecció salut humana + facilitar accés DHAS tal i com indica ONU
- Preàmbul II – menció a la ICE Right2Water i la revisió de la D. 98/83/CE; necessitat de millorar l'accés al DHAS a la població vulnerable així com l'accés a la informació
- Secció 2a. DHA: quantitat i accés
 - Art 9. Garantir abastament mínim 100 lpd
 - Art 10. Promoció aigua aixeta i no envasada, art. 18.3 Llei 7/2022, de 8 d'abril, de residus

RD 3/2023, de 10 de gener, pel que s'estableixen els criteris tècnic-sanitaris de la qualitat d'aigua de consum, el seu control i subministrament

- Art. 11. Accés a l'aigua i població vulnerable
 - **millorar** accés, especialment grups vulnerables o en RES
 - Determinació de vulnerable – RD 897/2017, de 6 d'octubre, que regula la figura de consumidor vulnerable
 - Identificar la falta d'accés i motius , informar ajuts acció social, **avaluar** possibilitats de millora
 - Informe sobre la situació de l'accés al municipi (MDSA2030, FEMP)
 - Mecanismes eficaços d'acció social, buscant la consideració d'assequibilitat, reflectides en estructures tarifàries o polítiques de bonificació i/o fons de solidaritat.

- RD 956/2020, Prohibició temporal talls de subministrament – des 2020 + Art 28. RDL 11/2020 de mesures urgents per fer front a COVID19
- 1,5M beneficiàries del bo social

Actualizado: febrero 2023

Resumen del Bono Social eléctrico

*Para poder acceder al bono social debes estar en PVPC y tener una potencia contratada ≤ 10 Kw

Tipo de consumidor	Veces el IPREM ³	Límites de renta anual	Descuento ordinario	Descuento excepcional (hasta el 31 de diciembre de 2023)	Plazo corte del suministro ⁴
CONSUMIDOR VULNERABLE					
Titular del suministro sin menores a cargo o no formar parte de ninguna unidad de convivencia.	1,5 IPREM	12.600,00 €	25%	65%	10 meses ³
Por cada miembro adicional menor de edad: + 0,5 veces el IPREM	+ 0,5 x IPREM + 1 x IPREM + 1,5 IPREM	+ 4.200,00 € + 8.400,00 € + 12.600,00 €			
Por cada miembro adicional mayor de edad: + 0,3 veces el IPREM	+ 0,3 x IPREM + 0,6 x IPREM + 0,9 x IPREM	+ 2.520,00 € + 5.040,00 € + 7.560,00 €			
Categorías especiales (violencia de género, discapacidad 33% o +, víctimas del terrorismo, dependencia reconocida de grado II o III, o familias monoparentales).	+ 1 x IPREM	+ 8.400,00 €			
Las familias numerosas.	Sin límites		25%	65%	10 meses ³
Unidad de convivencia en la que todos sus miembros que tengan ingresos sean pensionistas del Sistema de la Seguridad Social por jubilación o incapacidad permanente.	Cuantía mínima (sin otros ingresos cuya cuantía agregada anual supere los 500€).		25%	65%	10 meses ³
Unidades de convivencia en las que al menos uno de los miembros sea prestatario del Ingreso Mínimo Vital (IMV).	Cuantía mínima.		25%	65%	10 meses ³

3. Con carácter indefinido, no se podrá cortar a los hogares que cuenten con el bono social y en los cuales conviva un menor de 16 años, una persona en situación de dependencia en grado II o III, o una persona con una discapacidad reconocida igual o superior al 33%.

4. Servicios Sociales debe asumir al menos el 50% del importe de su factura a PVPC previo a la aplicación del descuento por bono social servicios sociales.

Font: [APE, 2023](#)

Llei 24/2015, del 29 de juliol, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica

- Prohibeix els talls de subministraments a persones en Risc d'Exclusió Residencial
- Estableix de forma pionera el principi de precaució. Coordinació SS.
- 200.000 talls aturats entre 2015 i 2020, protegint a 100.000 llars.
- Art 5.10 defineix RER: ingressos inferiors a 2xIRSC (2,5–3IRSC)

2 vegades l'IRSC

Ingressos mensuals

	1 membre	2 membres	3 membres	4 o més membres
Zona A	1.639,07	1.689,76	1.762,44	1.821,19
Zona B	1.536,63	1.584,15	1.652,28	1.707,36
Zona C	1.446,24	1.490,96	1.555,09	1.606,93
Zona D	1.229,30	1.267,32	1.321,83	1.365,89

Font: [Habitatge gencat](#)

l'endeutament i l'accés en ocupacions en precari?

- Calen tarifes socials – 42% municipis de Cat en tenen (2022), cobrint 89% població. Però poc més de l'1% de contractes en gaudeixen.
- Art. 6 L 24/2015 estableix que les admin. han de garantir l'accés a tothom amb IRRER
- Comptadors socials: entre 2015 i 2020, 915 comptadors socials d'aigua a 27 municipis que representen el 40% de la població
- Ajuts d'urgència atorgats per Serveis Socials – en compliment de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic + Llei 12/2007, d'11 d'octubre, dels Serveis Socials de Catalunya

Conclusions

- Normativa DHAS només sobre DHA
- Normativa molt vinculada a resoldre l'emergència habitacional
- Coll d'ampolla: Serveis Socials
- Manca de transparència i accés a la informació
- Manca un reconeixement del DHAS en normatives de rang superior